

SERIA “STAWANIE SIĘ”

...*BECOMING*...

OD REDAKCJI „Stawanie się rolnikiem ekologicznym”

Oddajemy do rąk czytelników kolejny numer „Przeglądu Socjologii Jakościowej” poświęcony procesowi nabywania nowych tożsamości i rozwijania karier w społecznych światach. Tym razem, za sprawą monografii Piotra Bielskiego przenosimy się w świat rolników ekologicznych i przyglądamy się procesowi stawania się „eko-rolnikiem”.

Praca wyrasta z fascynacji autora ekologią, jego młodzieńczych doświadczeń działalności w ruchu ekologicznym oraz z sympatii dla „eko-rolników”. Autor w sposób naturalny wkraczał w świat rolnictwa ekologicznego – najpierw jako wieloletni wegetarianin i odbiorca produktów ekologicznych, następnie jako badacz. Badanie miało charakter etnografii i prowadzone było przy użyciu metod jakościowych. Autor opierał się na wywiadach narracyjnych oraz swobodnych (przeprowadzonych z rolnikami i rolniczkami ekologicznymi na obszarze całej Polski w latach 2005–2007), zrealizował obserwację uczestniczącą podczas działań zbiorowych podejmowanych przez rolników ekologicznych oraz przeprowadził analizę treści dyskursu dotyczącego eko-rolnictwa (na podstawie analizy zawartości czasopisma *Eko Arka*, ogólnopolskiego magazynu rolników ekologicznych). W analizie korzystał także z danych ilościowych odnośnie skali i struktury rolnictwa ekologicznego w Polsce.

Celem analizy jest stworzenie socjologicznego portretu polskich rolników ekologicznych, który z jednej strony odsłania przed nami złożoną naturę rolnictwa ekologicznego i ujawnia konkretne praktyki producentów żywności, a z drugiej pokazuje, instytucjonalno-prawne uwarunkowania ich działań oraz realia funkcjonowania tego sektora w szczególnych warunkach poakcesyjnych, w których działania rolników wyznaczane są w dużej mierze przez prawo Unii Europejskiej.

Niezależnie od tego, czy spojrzymy na rolnictwo ekologiczne jako na specyficzny ruch społeczny posługujący się wyrazistą ideologią i realizujący swoją misję, czy będzie ono dla nas po prostu profesją, sposobem zarabiania na życie – mamy do czynienia z działaniem podejmowanym przez pasjonatów, którzy podejmują trud ciężkiej pracy, łączącej w jedno wysiłek fizyczny z wyznawanymi wartościami.

Swoich informatorów postrzega autor jako „ludzi z misją” i poszukuje u nich głębszych przemyśleń odnośnie realizowanych działań i podejmowanych decyzji. „Mój rolnik” – jak przedstawia autor jednego z badanych – dostrzega głęboki sens w swojej działalności, a produkowaną przez siebie „zdrową żywność” widzi jako inwestycję w zdrowie przyszłych

pokoleń: „*tylko produkując ekologiczną żywność, możemy mieć zdrowe dzieci, zdrowe społeczeństwo...*” W tym sensie rozpoczęcie ekologicznej produkcji jawi się jako decyzja o charakterze etycznym, wybór moralny, którego konsekwencją jest traktowanie klientów (odbiorców wytworów pracy na roli) tak samo, jak traktuje się własną rodzinę: oferuje się produkty najlepsze i najzdrowsze.

Ta samo-świadomość rolników ekologicznych była dla autora zaskakująca. Według niego „wszyscy rolnicy ekologiczni znajdują się pomiędzy zawodem, rozumianym jako działanie zorientowane na korzyści ekonomiczne, i powołaniem, rozumianym jako służenie wyższym celom niż dobrostan własnej rodziny”, toteż przy rozpatrywaniu fenomenu stawania się rolnikiem ekologicznym, znajdujemy nawiązania zarówno do kategorii zawodu (*occupation*) jak i powołania (*calling*).

Prezentowana monografia stanowi interesującą wizję profesji, która przeżywa obecnie „drugą młodość” na skutek postępującego i intensywnego procesu specjalizacji. Autor nie tylko przybliży czytelnikowi sylwetki poszczególnych rolników ekologicznych jako przedstawicieli tej grupy społeczno-zawodowej, ich doświadczenia praktyczne oraz światopogląd, ale ujawnia także wyjątkowość i koloryt rolnictwa ekologicznego w Polsce, opisuje czynniki przyspieszające oraz hamujące jego rozwój, wpisując się tym samym w nurt działań wspierających tę ideę.

Warto nadmienić, że monografia Piotra Bielskiego w roku 2008 zdobyła Pierwszą Nagrodę w Konkursie im. prof. Witolda Kuli na najlepsze prace magisterskie i doktorskie poświęcone inicjatywom społeczno-ekonomicznym z zakresu historii, socjologii, prawa, ekonomii i dziedzin im pokrewnych.

Redakcja „Przeglądu Socjologii Jakościowej” życzy Państwu inspirującej lektury.

Anna Kacperczyk